

Les

Bedankt voor het downloaden van dit artikel.

De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

nt2@uitgeverijboom.nl
redactie@tijdschriftles.nl

Stad en Taal

Interactieve taalles in het museum

Als je een taal leert zijn musea een geweldige bron van inspiratie. Want kunst maakt nieuwsgierig, prikkelt de verbeelding en daagt uit om onder woorden te brengen wat je ziet. Sommige musea hebben speciaal aanbod voor NT2-onderwijs. Een van de beste voorbeelden is het project Stad en Taal in Amsterdam.

In 2006 gaf toenmalig wethouder Aboutaleb het startsein voor dit project. Welkom heten en je thuis voelen in de stad was toen het motto. Daar hoorde niet alleen taalverwerving, maar ook kennismaking met de Nederlandse cultuur en de geschiedenis van de stad bij. Een aantal musea nam deze uitdaging aan en ontwikkelde samen met NT2-docenten verschillende lespakketten. Alles ging in nauw overleg, van keuze van de kunstwerken en bijbehorende woordenschat tot de opzet van de lessen en het lesmateriaal. Met succes, want veertien jaar later is het programma nog springlevend en maakt deel uit van het reguliere educatieve aanbod van **Amsterdam Museum**, **Foam** (Fotografisch Museum Amsterdam), **Rijksmuseum**, **Stedelijk Museum**, **Tropenmuseum** en **Verzetsmuseum**.

Succesvolle combinatie

Maar wat maakt de combinatie van taalverwerving, kunst en museumbezoek succesvol?

Garance Camping, coördinator participatie en inclusie bij Foam en deelnemer vanaf het eerste uur: 'In een museum komen taal en leefwereld bij elkaar: wat je ziet geeft aanleiding om te vertellen over wat je boeit, wat je mooi vindt, wat je herkent uit je eigen cultuur of wat juist zo anders is. Het geeft de kans om een open gesprek te voeren, gewoon op basis van je zintuiglijke ervaring op dat moment. En dat werkt ook als je nog maar beperkt kennis hebt, soms zijn een paar woorden voldoende om iets uit te drukken.' Tijdens de pilotfase van **Stad en Taal** is destijds door NT2-deskundige Folkert Kuiken

onderzoek gedaan naar het effect op taalverwerving van de deelnemers. Daaruit kwam toen al naar voren dat de rijke visuele omgeving van de musea uitnodigt tot veel interactie. Maar een belangrijkere uitkomst was dat de woordenschat van alle deelnemers, van hoog-opgeleid tot analfabeet, aanzienlijk was vergroot.

Buikslotermeer en Foam

Hoe dit werkt wordt duidelijk in de NT2-klas **Taal en Ouderbetrokkenheid** van docent Sarah van de Wilden op de Buikslotermeerschool in Amsterdam. Museumbezoek is een terugkerend onderdeel in haar lessen. 'Ik vind het belangrijk dat ze naast schoolgerichte dingen even iets heel anders doen, dat de cursisten zien wat onze cultuur is, en de stad en het land waar ze wonen leren kennen.' Haar klas heeft zelf gekozen voor het programma **Verhalen vertellen met Foam** dat uit drie onderdelen bestaat: voorbereidende les, workshop door museumdocent en museumbezoek. Het wordt vergezeld door een uitgebreid lespakket met onder andere een docentenhandleiding, werkboekjes, fotokaarten en blanco woordkaartjes.

Verhalen komen los

Op een enigszins druilerige ochtend vindt tijdens de les de workshop plaats. Sarah heeft in de les van de week ervoor het materiaal in grote lijnen besproken en samen met de cursisten de woordkaartjes gemaakt. 'Wat je ziet is dat kunstzinnige beelden de fantasie en verbeeldingskracht prikkelen, door de foto's komen verhalen los. Dat levert veel woorden op, zowel oude als veel nieuwe.' Museumdocent en fotograaf Lesley Adu-Darkwah pakt de draad van de vorige les op en daagt op subtiële wijze de cursisten uit hun eigen verhalen te vertellen aan de hand van foto's en woordkaarten. Maar het wordt pas echt leuk als hij ze zelf laat fotograferen. Iedereen gaat enthousiast aan de slag en ze fotograferen iets wat ze dierbaar is en wat ze mooi vinden aan zichzelf. Het bruist in de klas van de energie en bij het bespreken is er nauwelijks verlegenheid of schroom. Een week later is het museumbezoek. Lesley zet de groep meteen aan de slag met een aantal actieve opdrachten. De fantasie en het samen praten wordt flink gestimuleerd door het werk van de Franse fotograaf Brassai, de tentoonstelling die op dat moment te zien is. Sarah: 'Dit programma werkt zo goed, want samen praten over kunst is veilig, er is geen goed of fout. Het doet een beroep op je creativiteit wat handig is als je een taal leert. En je kunt opeens over jezelf praten, er ontstaat een gesprek in plaats van het uitwisselen van informatie. Taal is tenslotte niet alleen functioneel, maar ook een middel voor de mens om zichzelf uit te drukken. Ook voor de docent is het leuk: je leert je cursisten van een andere kant kennen. Het gaat over hun denkwereld, dichterbij kom je niet.'

Er ontstaat een gesprek in plaats van het uitwisselen van informatie

Tips als je zelf aan de slag wil met musea

- De meeste musea hebben een afdeling educatie. De medewerkers zijn ervaren in het ontwikkelen van lesmateriaal en speciale museumbezoeken, neem gewoon eens contact met ze op.
- Check bij het management van je taalschool, de gemeente, landelijke of lokale fondsen of er een potje is voor de kosten voor lesmateriaal en museumbezoek.
- Zorg voor goede afstemming met je klas: wat vinden de cursisten leuk?
- Voor inspiratie: zie de websites van Amsterdam Museum, Foam, Rijksmuseum, Stedelijk Museum, Tropenmuseum en Verzetsmuseum.

Angela van Dijk

De auteur is specialist cultuurparticipatie Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA).
Correspondentie: angelavandijk@lkca.nl

Ghorashi, H., Kuiken, F., Ros, B., Trienekens, S., Vlasman, N. & De Vreede, M. (2009). **Nieuwe Amsterdammers leren van Stad en Taal**. Cultuur+Educatie nr 25.
Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland.

